

NAŠA SLOGA

Ako dakle vi pristajete uz misao, da građani mogu biti izbornici u seoskim občinam, vi navlažite na se mržnju slovenskoga pučanstva Istre (Mrmljanje).

Prvi izbor u Vrbniku obavljao se, još tri puta jedan za drugim, jer onaj izborni komesar premđe je navršio 24 godine i izučio prava, čini se da nije htio, ili nije znao pročitati naš izborni zakon. Jasno propisuje §. 88., da se prvi izbor obavljaju bez obzira na to, koliko je došlo birača. Ja gospodo malo znam talijanskim i mislim da taj jezik bolje od mene poznat, komesar Tiberio Storza. Zakon je u tom tako jasan, da mogu mirene duše misliti, da komisar nije ni pročitao našega izbornoga zakona.

Zato mi se čini vrlo šudno, kako ga je posao upravljač izbor u Vrbniku načelnik kotarski, koji bi bio morao znati, kako su neznalice njegovih podredjenih.

Pod iziskom, da nije pristupili absolutna vredina svih birača, uništen je prvi izbor u Vrbniku, jer se je uvidjelo, da je u očitoj vrednosti stranica hrvatska, ili kako ju obično zovate "srpanjsko-popovske", a da je u manjinskoj stranici "Blushegova". Glasovalo se je i drugi i treći put i kad se je uvidjelo, da slovinska stranica ostaje uvek u vedenju, odobren je bio taj treći izbor, premda nije bila priučena absolutna vredina. To ja nazivam prilikom i najmanje publikom vremena za ono dobro seosko pučinstvo.

Zna se, da su izbori u Vrbniku bili prvi, nisu dakle mogli nego služiti za tu, da se ljudi razrede u svih sljedećih izborih.

Nu to nije došta! Nego, kad je jedan skorji doktor prava poslje izbora bilo dati odustučku svemu veselju nad dobitkom i povikao: Živo! Cesar, živili! Hrvati! I zatvorio ga ju (u melinku i nekog drugog) u preventivni zatvor... u jedan kočan gospodo — oprostite na izrazu, jer drugačije nemogu reći.

Naravaka je stvar, poštovana gospodo, da se moraju užeti u obzir prigovori proti izbornim listinam. Ako dešte ved' pristati na ono, što se prigovara listinama Koparskim i Voloskim, morate u obzir užeti i ovo iz Lošinjskog kotara, gdje je kandidat bio glavom kotarski kapetan. Pak ako vedina toga visokoga sabora i nemisli, da jo kotarski kupaton Lošinjski bio nepravedan, li recimo barem slabo skrhan u sastavljanju izbornih listinah, ali tako misli vedina izbornik koji protestuje, to će biti stvar posve pravedna, da visoki sabor i u toj točki uzmre u obzir tolike pritužbe u poslu izbornih listinah.

Ovdje, gospodo, nije došta reći, da joj nemojmo kandidatu prijedružiti prava buditi u pravilnosti listinam, jer jo u protestu nekazano, da občinski načelnik i izborni komesar nisu htjeli primati pritužbu pravilnosti i to baviti one stranke, kojoj je bila pritvrdila kandidatu kotarskomu kapetanu.

Vi svi biste se dakle morali osvjedočiti, kao što sam i ja osvjedočen, da su se listine tamo sastavljale » nekolikoč približno.

Kod izborih u Baški opomenuo je jedan izborni komisar, da treba izbornikom protumisliti §. 88., 17. i 18. pokrajinskoga izbornog reda. Na to mu je odgovoren: Što nas briga, ako popi neznanu zakonak!

Ti paragrafi kažu, da je dužnost komisara ljudem reći: Vi glasujte, kako vam duša govori. Kad se toga nije htjelo ljudem reći, moram suditi, da su neki izbornici već prije bili »poduderani« te su glasovali proti stranki hrvatskoj, koju mi je čest zastupati.

Govorit se o novcu, što je došao, u Krk za agitaciju, nu preko tog prelaznika, jer jo poštovana gospodo je stvar obična.

Ni u Cresu nije izbor bio javan; to se je izbornom komisaru, opazilo, al dugačko bez koristi.

Tako mislim, da bi se ipak imalo unijeti ovaj izbor ved' radi temeljnog razloga,

što su gradjani glasovali kao izbornici u seoskim občinam i što glasovanje nije bilo jasno.

Zemaljski odbor bio je tako ujedinao, te nam je dan priliku čitali celi dekret lošinjskoga kapitulata, upravljen na častnu izborih od 17. junija.

Neznam, baš kako je sada u poštou između Krka i Lošinja, tvrdim samo, da se je izbor vršio još 16. junija po podne,

a već 16. junja bio je u Lošinju izpitani i podpisani dekret sa svim razlozi...

(Blic, ironično: Bit će dečko), da došlo; doista dugi dekret onaj Broj 2878,

Dozvolite mi samo nekoje opaske-Tamo, se piše:

"S razloga što je optovornim telegrafom izveštio koji su dne 14. tek: m. poslijepodne smo prislijeli i od c. k. izbornog komesara i od krčkoga glavara, bilo istaknut tebajem glasovanja obilježiti sljedeći, kad se je bio 10. fiducijar u Izvanjske krčke občine, izjavom odgovorom izborničke komisije, da se isključi rječnik predložen i buduće se iz lakičkih telegrafih izveštadu nije moglo dobro razabrati, o kojih se točki upravo radi, te stoga niti se je moglo odlučiti, dati se istima što shodna odraditi prije nego je se razložiti glasovanje."

Radio se je samo o tom, mogu li gradjani biti izbornici u vanjskom, kotarskom i ne. Ja mislim, da se to pitanje može rješiti telefonom uz trošak od same jedne forinte, da se odgovori: da ili ne.

Gospodin kotarski glavar sam prisutan, da ovaj put nije bilo drugoga pitanja. Izborni komesar zaključio je onaj dan glasovanje; neprilike nebjijaču nikakove; dakle mislim, da bi kotarski glavar bio morao primiti uspjeh izborni ovakov, kakov je bio.

U spomenutoj odluci pisano je, na dalje:

"S razloga što biješ poslednjom telefonom vlasti c. k. izbornoga komesara javljenje, da je glasovanje zaključeno i glasovi prebrojeni, neproračuta ovomu c. k. kapetanu drugo, nego tekst laborne epise da ih usmognu, proučiti dali sadržaju kakvih nepravnostih te na temelju zakona kreći sud o njiju".

Prigovori u tom dijelu za me su besvrednosti, jer je gospodin kotarski kapetan bio sudac u vlasnitosti stvari. Samo da opaziti, da nije baš tako šudna stvar, ako je napisano, da je na primjer br. 20. glasovano kako i br. 40. Pitanje dešta kako može broj 40 glasovati prije nego 20, i kako se može pozivati na glasovanje kasnijeg broja?

Ipak se to može dogoditi, jer je moglo biti, da je izbornik upisan na br. 40 bio odmah prisutan, a za njim tok došao br. 20, pak je sljedno glasovao kao i br. 40. Zato razlaganje u spomenutoj odluci ne primaš.

Gospodin kapetan prigovara prokuratom naše stranke. Vidio sam jednu u komisiji za ovjerenjivanje i osvjeđenje sam se, da su prokure dobre i podpisane od osobnih, koje ju daju, potvrđene od sudbenog delegata, da su došljene osobne sunasjednici potvrđene od župničkoga uredu i agencije podobrošine; podpisani su avjedno i osti. Sve takove prokure imaju su se dakle prispisati, a da se baš nadju tri, četiri, da ih nisu u redu učinjene, dužnost kotarskoga kapetana bila je prekršiti samo te glasove, a drugo ostaviti. Eto dakle, da joj uništeli izbor od 14. junja bio posve zakonit, a izkorim bi, da goru držati tim više, što mi se čini, da je vedina ovoga visokoga sabora, postavljaju neku teoriju, polag ka uvek dopuštanju na Vašu korist nezakonitosti, samo da nepravagu preko 50. po ste. To se vidi iz izveštaju žemaljskog odbora o izboru. On sam priznaje, da bi gdje god moglo biti nezakonitosti; ali jer ova ili, ona nezakonitost, da se i uzmje u obzir, nebi menjala končnajuču stanju stvari — prodje preko nje na dnevni red, kao da se ništa nije dogodilo. Barem gdje god postupaje tako i u našu korist.

Za crkvene henečije imamo odluku visokoga milistarstva od god. 1875., koja je mislim bila prihvaćena svim c. k. načelnikom i koju kaže, da crkveni nadboreni imaju svoje pravo glasa, jer su jednako ostalim vlastnicima, samo što nemogu svojstveno prodati ni, imajući odvojiti beneficije.

Sve je dakle prigodom spomenutog izbora bio u redu; a pak da i posebno razlozi, koje spominje kotarski kapetan lošinjski, to bismo mi imali samo neko like, glase novljavanje, sve ostalo bijaše u redu i dobro učinjeno.

U spomenutom dekretu čudi se u nadejnoj pol. glavar lošinjski, kako je izborna komisija samo pristala (aderito) uz misao jednog izbornika, da naime gradjani ne mogu biti izbornici — fiducijati u seoskim občinam, dočim da je komisija moralna

stvar odlučiti (decidero) jo li pravo ili nije. Meni se to čini igra besedami, jer kad onaj, koji ima pravo odlučiti, prislanje ili pristane uz jednu misao, on je time već odlučio pitanje.

Izbornik, koji je podigao ovde prigovor, imao je da pođe puno pravo; a na stvari nemjeru ništa, kojim izrazom je izborna komisija dala razumjeti svoju odluku o dionom prigovoru.

Poznato mi je tako, da je ta odluka upisana u izborni zapisnik u dobu dosta kasnije, i pošto je već bilo prislijelo od knjižnici jedan ili više telegrama.

Da izbornic-fiducijari ušu obični putnoindivi prvočini biraču, to sam publio privilej i mislim, da su došta razloge.

Da se je došla običajno pripuštanje gradjane u izbornike-fiducijare, u seoskim občinam, malo, me osvjeđajuš; svakako taj običaj od sada valja da bude drugačiji; osobito kad pomislim, da se običaj nije osniva na nijednom zakonakom propisau.

U spomenutom dekretu, opaženo je, da su ovoga puta izabrani gradjani za fiducijare u seoskim občinam u više kotarskih glasovanja; neprilike nebjijaču nikakove; dakle mislim, da bi kotarski glavar bio mogao prigovoriti. Tim mi se čini, da je dokumenta jedino okolnost, da se je kotarski kapetan lošinjski ovoga puta vrlo mnogo zanimal za izbore! (mrmljanje u vedini).

U dekretu kot. kapetanata planino je nadalje:

"Što da se reči o tom, kako je izborna komisija, koja odobrava nezakonito učinjanje jednog izbornika, ameručajući ostaliti pravljivo mu stranku, rokljamaču na kapetanat pobjeđući sa savjet dali se imaju uvažiti pravljivo podnešeni tekom izbornoga dina, kao što su to učinili članovi izborni komisije sa dodatnim teleogrami upravljenimi na kapetanat dane 14. t. m.?"

Što da se reče? Ju bili rekao, postovana gospodo, da je dužnost kotarskoga kapetana bila poslati za ravnanje izborna ljudi, koji se u to poslove razumiju nešto bolje, ili jo mogao sam podi, kad i onako može postaviti se za kandidata u budućem kotaru; pak je morao postupati po zakonu.

Kad je tako poslao ljudi, koji ni po njegovoj misli nisu radili zakonito, onda valja da se izbor uklasi, i šteta njegovog. Ni se u obzir može o štetu govoriti;

U razložnih dekretu rečeno je nadalje, da su posle onoga pitanja, smiju li građani biti izabrani ili ne, mnogi izbornici otišli. Ovih 149 koji protestuju proti komisiji izborom, neznaju o tom ništa. Ni izborni komesar Fabris nezna o tom ništa; jer imamo svjedočanstvo, da je izjavio, da je o tom odaljenij izbornikih izvestio na lošinjski kapetanat jedino na temelju onoga, kako mu je kazao krčki načelnik gr. Pozzo-Balbi, a to je nači tvrdi prijatelj (smeh).

Postavljamo, noi concedemo, da se je dne 14. junja prigodom izbora u Krku odnijelo bliski izbornik, rad. Šta je onaj izbor uništio. To bi onda upravo bio razlog, da se uništiti konačni izbor od 23. junja, jer vidi se, da je lošinjski kapetanu bilo upravo do toga, da otvaraši izbornici daju glos njegovoj stranki. U ostalom znamo, da neznamu je li se oduši jedan, stolice, ili svih izbornici; to znamenju samo da oni neda da vrše svoje pravo.

To dokazivanje vredi tim manje, jer se u razložu spomenutog dekretu govoriti, da izborni komisari nisu, da je stranka načela predobila zato, što su se od druge stranke nekoj utegli od glasovanja.

Meni je malo stalo, što misli isto ne-misli izborni komisari krčki; meni je do stvari. A stvar stoji, poštovana gospodo tako, da su kod izbora u Vrbniku, Baški, Krku i Cresu bili prisluženi za glasovanju, ljudi protivni našoj stranki, ili da se bolje izjavim, ljudi stranke kotarskoga kapetana u istih prilikah, u kojih se to nije bilo dozvoljeno, jer je občinski tajnik upisao godinu na primjer: Franjo Živo pokojnog Mata, dočim mu je otac živ. i obratno.

Vi dođe poštovana gospodo reći, da ovdje nije na mestu prigovarati izbornim listinam, da je to stvar samoga kapetanata; dakle kako ate postupali za Kopar, postupato je ovde.

Ako neveruješ kotarskogu kapetanu, nego protestom i obaveštijom, koja je da poštovan Dr. Gambini, vjeruješ meni i obaveštijom koja sam vam je dao, a ne lošinjskomu kotarskomu kapetanu. (Eliusheg više: Sačepbe ora di furlira i još nešto).

Moj cilj nisu osobne uvrede; može se biti protivni stranke, a osobno neverujem nikoga, niti je to bilo moja nakana.

Htio sam dakle redi, poštovana gospoda, da treba mijeriti jednakom mjerom, tim više što je isti kotarski kapetan lošinjski jedan od kandidata izbornoga kotarskogu kapetana. Htio sam dakle redi, da treba odlučiti se za unštjenje toga izbora.

Izjavili mi je na koncu, da u Krku za izbor od 20. junija osim mnogih lošinjskih nezakonitoših, osim toga, da je jednoum bilo dopušteno glasovati, a drugomu ne, još je bilo to, da su u izborne listine ovaj put došli des tredine svih izbornika. Al nije ni to dosta. Pripremila se još, da neki ljudi, koji neplaže novčić poreza, dodjele i glasovači u svjeće i u tajde lme. Zavrhujem s protestom, koji Vam kaže:

"Avega, što može razložiti, neko se sudi nije li grozna slika i može li se dati vedek nasilja od onoga, kojim je uništio izbor izbornih u Krku od 14. junila, i može li biti izboru nezakonitijega i nepravilnog, od onog 20. junija o. g."

Nemojte, visoki sabore, učiniti se sukriveni guženja pokrajinskoga zakona. Tim, da odobrava izbor gospode Aleksandrije Eliusheg i Jurja Dra. Bolinarcicu.

Kako se je u natčenim kotarima mlijom i silom dobio izabrati za poslanika kotarski kapetan, tako da unapred moći učiniti on i svakog drugog, kolima pravo uništiti izbor fiducijarom; tako bi visoki taj sabor mogao po vremenu postati spravljajuća c. k. platičnik, njihovih misljenika, a ne zastupnik puka istarskoga.

Visoki sabore! Ako se je ovaj put oružje rabilo proti nama; mogli bi se okretnuti medužija pak to isto oružje rabiti proti sadašnjim vredinim, i da se onda talijanska stranka učebri takav postupak, nabi imala razloga tužiti se, kad se bude tako mijerilo misljenikom. Tako bi na sadašnje ljudi putovalo proaktivno budućeg kojnjena.

Radi načela slobode i rad obrane obvezujuće ustanova, na temelju razloga načinjenih u protestu, pitamo da se uništiti izbor zastupniku na saboru poređkom, obnovljen u Krku dne 23. junja o. g. — načaćemo im učebi našim zastupnicima nepouzdanim i bliskožišem za visokoga pokrajinskoga sabora istarskoga najpokornejši (sljedi 149 podpisan):

Na temelju razloga u protestib, — u koliko sam ih bio mogao razložiti u Jerku, koj nije moj s nekojeg naslova, osim onoga simpatije i u bipu uzručnosti, koji bi vedno visokoga sabora mogla i moralna dužba žaliti — predlažem: da se neodobri izbor zastupniku poštovanoga vitezza Eliushega i odvjetnika Bolinarcicha.

Rezervacija o izboru u stotici občina Kopar-Buzet-Piran.

Lapinje, Poštovana Gospodo! Ja sam u komisiji za ovjeronjivanje bio predložio, ne razvijati jesu li istinski tih navedenih protesti obavljani, kojoj nam je da se postavlja Dr. Gambini, ili ne. Jer sam protest obavljao u četvrti, da je bio nezakonit. Trebalo bi da se isti oduši, da je ovi protesti obavljani, da se uništiti konačni izbor, da je kandidat bio oduši, da je kapetan koparski došao u slabe uvjeti. Ved toga razloga trebalo bi konstatirati stranku, da li isti, ili ne. Koliko se vjeruje jednom, traže vjerovati i drugomu; ni poštovan Dr. Gambini, ni oni koji su podpisali protest nisu mi uvredili, ako ne presumili da je kapetan oblačiš u Kopru postupao zakonito, ovde nije slučaj, da je kandidat bio oduši, da je kapetan koparski došao u slabe uvjeti. Ved toga razloga trebalo bi konstatirati stranku, da li isti, ili ne. Koliko se vjeruje jednom, traže vjerovati i drugomu; ni poštovan Dr. Gambini, ni oni koji su podpisali protest nisu mi uvredili, ako ne presumili da je kapetan oblačiš u Kopru postupao zakonito, ovde nije slučaj, da je kandidat bio oduši, da je kapetan koparski došao u slabe uvjeti.

Sto se spominje, da nisu bili prihvatioci neki prigovori, kod prvih izbora, to je stvar izbornoga odbora. Budući, da je kapetanat po zakonu priznalo zakonitost izbornoga dina, to, se zakonitost mora držati po prilovnoga dokaza. Nočet je preusmjeriti zakonitost, onda morate stvari da dođe izratiti. Bio sam predložio, da

Prilog broju 19. „Nase Sloga“.

jedan delegat vlastoga sabora, član verifikacionog odbora i dva zastupnika, svaki od jedne stranke, koja je bila u borbi, na pr. poslovanju Špindler i Dr. Dulbello sastavio odbor, koji bi stvari potaknuo izvršilo. Kad većina odbora to nije želela, morala je po mojim mislim predočiti, da se izbiri odobri.

All meni se čini, da će biti drugi razlog, zašto neće odobriti ni izbor zastupnika Špindlera. To je vaša nutarnje očitovanje, polag kojeg čini se, da nebitne hijeji odobriti postavljanje Križanca, a s njim valja, da Vam pade žrtva i postavljanje Špindlera. Prijevoda se stavlja, da se joj jedan Izbornik Lazaretski više putuje izrazio posjećivost izborih, da će gospo Špindler biti potvrđen, all da post. Križanec ne smije biti primljen. Iština je to, da je stranica protiv Špindlera i Križanca tražila još posjećivost izborih, udinili neku vrstu kompromisa i upisivala na izabrane izbornike, da glasuju za kandidata nam protivne stranke.

Poznato mi je i to, da je postavljanje Dr. Gambinib, sačinac se dne 20. junija na Špindlerom i u upit, da li neće na školu, a jednako, reko Špindler, imam obavijest i to i ono, pak moram da takodjer agitirati mao proti Vam. To da rod, da je agitirala i talijanska domna stranka, što joj se nomeno u zlo uplati, dokle postupa zakonito.

Šta se tako ona točke protesta, da joj nećećnik (iz Maresage) u izbornom dvorjanu govorio slovenski, učinio je to zato, da izbornikom protumači ustanovo §. 89, 17, 18, izbornoga reda, jer ih je komisar koparskoga kaštelana bio protumačio samo talijanski, nobi vili znali ravnati se.

Poznato mi je, da je tomu izborniku bilo dopušteno govoriti sam do kada je tumačio spomenuto paragrafe, a dim je izborni komisar video, da ga govornik predi na druga stvari, sačinio mu je da govoriti i to nadinom dosta oštrom.

U proteziju prijavljena je, da su u Pomjanu dva glasa dana bez punomoci, poštovanju Gospodu i u izbornu listinu dokazano je, da su ta dva glasa dana, međutim autorizovani.

To je došlo, pak ako i juž kasnije najbržu drugim perom spomenuti prokura, iako prokura nije odinim prilozena, ja držim, da su tu nije podstavljeni norakonti, jer se može glosavati učinjenim prilozjenim dobivenim izvan dvoranu i kasnije prilozili punomoci.

Opet jedna točka protesta govori, da jedan izbornik nju bilo prepušteno glasovanju, nečinjan je pravo, da li u Pomjanu, Dakaniju ili Lazaretu. To je istina, ali onih 11 ljudi nju imalo na pravico glosavati, jer spadaju jedva u treće izraženo dijelo.

Sada je Vam, poštovana gospodo, Stogod reći o agitaciji u političkom koštaru koparskog. Mojao bih Vam među ostalim učinjnovati dva brata Dilića i druga dva Grifona, iz Padine, koji su, pripravni prilegajem, potvrditi, da su jima obdevano stotinu torinih, neka neglasovali za poštovanoga Špindlera (smrčki). Poznato mi je, da se onu ponuku, koj malo poslije i sa stalnom Istrou, reklo da je Špindler pop, a da mu je zabranjeno slušati mluv, da je objezion i da ima djece isti izabran. Postojeći Dr. Bubba i Dr. Fragiacomo znali bi nam možda dati razloženje o donovljeni gospodini Špindleru, jer bi reči, da su oni Padićevi bili njihovi deli lečenja, da je Špindler iz Kastva i da je Kastav u Istri.

Nemogu da budem govoriti o toj stvari i vi sami znate kako; spomenuti su samo, da mi je bilo, kako dolazila u manjolija Koparskoga do protvota Pomjanskog i Dokanskog, jer mi je znano, da ih je on imao u borbi, i da ih je nosio na Kapitanat Koparski ili nekako drugamo.

A protot protiv poštovanom Špindleru i Križancom, u koliko počinjemo plamo, plasni se on one ruke, koja je u pozornom lizu zašnovovalo djavolsku čarobu, kako bi se unistilo, tri hrvatske našice u feticu i Kastav, Lovran, Veprinac i to slike, „opravljano sti ucciale accettamento dei poterari“ (koristeci se sudašnjom zaslopjenešću vlasti). Ja ču dakle glasovati da se odobri izbor dleži zastupniku kah vanjskoga izborničkoga koparskoga.

Obrana izbora zastupnika A. Šterka.

Laginja: Vladiči Sabore! Razlog u koga bi se htjelo uništiti izbor poštovanog komisara Šterka u vanjskim občinama katora Voloskoga, jest razlog čisto formalan.

Slavni zemaljski odbor u svojem izveštaju i vodinu verifikacionoga odbora osvjeđeni su, da častni gospodin Šterk nemože biti izabran, jer da li izborni listinu nisu učinjen kao izbornik. Protiv tomu dosta je bilo samo spomenuti, da takon nglede narodito nepravljaju, da mora biti upisan u izbornu listinu, kogih nisu, da imao biti onaj, koji (među ostalim) ima pravo, da izabire, ali neke, da mora biti upisan, kao izbornik u listino.

Vl. deča, poštovana Gospodo, reči, da je bila dužnost častnoga Šterka urediti avio stvari i dati se uplatiti u izbornu listinu za izbornika. Recimo za čas, da on nju učinjen u Kastavsko izbornu listinu. To ne bih Škodilo, jer ne po pojedinac, nego državna oblast ima čuvati pašinsku politiku prava gradjanina. Jo li gosp. Šterk bilo vršiti svoje aktivno pravo izbora, ili nije; to je njegova stvar — to nespada na nikoga. Ali, može li on biti izabran, ili ne, to je stvar političke državne oblasti. A ta lista oblasti, koja po zakonu ima istaći na listinu i glavarstvo občine Kastava po moni, svemu zastupniku, koj sam također imao posao nastavljajući listinu, govorimo Vam; da „Andrea Šterk“ iz Početi 48 učinjen u izbornu listinu pod br. 985 jest upravo danasni nad drug prečastni gospodin Andrea Šterk. Iako neverjetno, da izborni listino održavao občina, učinjenom Vam po moni, vjerujem kapitanatu Voloskomu, koji u dopisu dne 24. julija o g. Br. 4596 kaže Vam da drži izbornik g. Šterka.

Prijevoda, koji se je podnijemo proti spomenutom broju 985 izbornih listina, glasi: da onaj Andrij Šterk, Uzimimo za čas, da je i to istina. Andrea Šterk, ačetko poštovanoga našoga druga,

umrlo je pred 10 godinama; modljutim se jo, postojao je gospodo, popravio katastarski predstavnik Šterk, gospodin Šterk, učinjen je od porezne urede, koji je u Lovranu, na njega glasovalo pitanje našeg za porez u poreznih obdihnih Bregi i Polici.

Zadnji dva, dva tri mjeseca otkad su dovršene izborne listine mogao je takodjekogod učinjeni Šterk u Lovranu, da dobro imao to porezne odbidne.

Mogao bih. Vam pokazati više tih pitanja, nego na Andreju Šterku (tada župnik u Lovranu) za dobro imao to porezne odbidne.

Nego postavimo, da ni to nije istina, nego da je pravo porog idu na marljivosti Andreja Šterka. Za toh slučaj opozam, da predstavnik Andreja Šterka ima ustanovljeno dva brata, koji pripadaju samim ugarcima, kruni, i tako oni nemaju prava kod pokrajinskih izbornih. Kako da, da oni glasovaju dobiti od brada prirodne, kada mi su našim pravom dati? Kako da, da oni mogu bez izpravljavanja dobiti i našim pravom, da ne mogu bez izpravljavanja dobiti?

Postoje točno, da je to našim pravom, da se može učinjeni Šterk može bez izpravljavanja dobiti.

Na temelju toga držim, posava zakonito i predviđeno, da predstavnik Andreja Šterka bude dobro dobiti.

Na koncu opozam, da premda sam novak u ovim razpravama, moje pokorno mnenje jest, da se stavljeni zemaljski izbor nije imao ni manje mještaju u ovaj izbor, jer protiv ovom izboru nije podignut nikakvih protesta, niti prigovor, kakav od strane koštaraka običajni, a tako i izborni izbor po §. 8. izbornogčkoga paviljunka moraju se ipak biti predloženi za odobrenje. Dakle ono izpitivanje toga izbora ex officio bilo je stvar povremena svršniva.

Na temelju toga držim, posava zakonito i predviđeno, da predstavnik Andreja Šterka bude dobro dobiti.

Na koncu opozam, da premda sam novak u ovim razpravama, moje pokorno mnenje jest, da se stavljeni zemaljski izbor nije imao ni manje mještaju u ovaj izbor, jer protiv ovom izboru nije podignut nikakvih protesta, niti prigovor, kakav od strane koštaraka običajni, a tako i izborni izbor po §. 8. izbornogčkoga paviljunka moraju se ipak biti predloženi za odobrenje. Dakle ono izpitivanje toga izbora ex officio bilo je stvar povremena svršniva.

Istarski sabor

IV. sjednica pokrajinskog sabora dan 22. kolovoza.

Pošto bilo je zapovijed poslednje sjednice predstavnik i odobren, izabrali g. predsjednik avoo, sačinjeno radi nemirnih nepravilnosti protiv noćnjem zastupniku te se nuda, da se što takav neće više dogoditi (Istarski zastupnici su odsutni).

Oblinski savjet iz Pomjanske postaje je po g. Legiću molbenicu na zem. odboru, kolom moći za pomoć iz zem. fonda za dogradnju Školice agrade u Smarju.

G. Constantini podaštrao molbu pozajmickog municipalija za pomoć od for. 1601-39. iz zem. zaklada za gradnju mosta na občinskoj costi u Kersku.

Obe se molbenice upravljaju na finansijskom odboru.

Nekolik občinika Kortkavci pitaju da se na put stane određen postupanje, posredno učinjen u Kopru prijedlogom ujedjavanja javnih poreza, dotični spis bude pridružen potu gospodarstvenom izboru.

I točka dnevnog reda je imenovanje zem. odbora, o čemu smo već posljednji put izveštavili.

II. točka dnevnog reda je i izveštje radnog zaklada kraljevskog za god. 1887 bivše slijetečko istro. Izveštaj Dr. Canciani, Radnički bude bez rasprave odobren i isto bilo je prihvatišten bez prasprave radnini za god. 1889 i 1884 o mirovnom zakladi pokraj. Štovnjak.

Na mjesto točnika g. Vl. Špindler bili tačkovim izabrali g. Dr. Doblanović.

Nakon toga digne predsjednik sjednicu.

V. sjednica pokr. sabora dan 24. kolovoza.

Dnevni red: II) izveštje Školskoga odbora

2) ... polit. gosp. ...

3) ... finansijsko.

Zapisnik poslednje sjednice se odobrava bez prigovora. Novi zemaljski predsjednik Dr. G. Bećići piše, da mu se tekom Šestogodišnjeg službovanja sačinjava mjesto i znaci tajniklju Školskog odbora, da mu se godine službovanja i na daleće računaju. Odstupu se finansijskom odboru.

Prečasni se na dnevni red. Dr. Scamperich izveštjuje u imu Školskoga odbora o ravnateljstvu za god. 1882. u iznosu for. 188.454 14/4, koji se prima. Dovozljivo se naplatilo nekoj rubrikai u kojih se prekoradilo proračun za god. 778.097.

Izveštaj nadgledi Dr. Constantini u imu Školskog odbora, izisti, da publike Školskotu nadzoruju, kako radi slabog položaja Škole, radi slabih uspiješnjih u Školi i fer neviše svoju dužnost Školsku vlast. Radi ovih razloga, g. Šterk nema odbor, a da se neponudi na c. k. Školske oblasti koje zanemaruju činili svoje dužnosti. Na drukči i daleko razpravlja, kako se meste c. k. Školske oblasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju ove poticati na rad što se nije da dosegao; narediti da se stvari u Školskoj vlasti brinu za Školskovo, ţuđe se da su propustili u tom smjeru učiniti i što se mora poduzeti da Školsko postigne onaj stepen koliko je odgovarajući ogromnim troškovom. Kaže da imaju biti imenjeni Školski odbori, rukovodjeni od c. k. Školskih oblasti, da ih moraju o

Trećanski sabor, koji prošle godine nije ni saboravao, sastati će se dne 8. oktobra. Budući je u Trstu gradsko zastupstvo ujedno i sabor, to nema ovo tielo onakve važnosti, kakvu uživa u drugih pokrajina. Najvažnija točka, koja će se razpravljati, bit će poput prijašnjih godina pitajući predlog ili molba ob ustrojstvu talijanskog juridičkoga fakulteta u Trstu. Mi ovđe nemamo što reći, nego usudili bi se primjetiti, kamo bi bili izučeni talijanski pravnici? Već skoro neće biti moguće namjestiti u cijelom Primorju činovnik, koji nepoznaje hrvatskoga i slovenskoga jezika. Oni to dobro znaju, to predlažu i može ono, što znaju, da jim se nemogu dati. Kasnije će kazati, da jim Austrija ništa nedrži. Tko ima mnogo ili sve, uvijek više želi imati.

U susjednacu nam Kranjskoj suključen je sada zemaljski sabor, da nastavi svoj dolazkom *Njegovoga Veličanstva* prekinuti saborški rad. Najviše si glave razbijaju, da li će ovjerovititi ili neprjeroviti dva njemačka zastupnika, odposlana u sabor od velikoga posjeda. Talijanski zastupnici u Poreču nisu toliko razmisljali već su svojo junačko djelo već prije otvorila sabora zaključeno, na brzu ruku izveli.

U Beču imala se jo dno 12. septembra slaviti dvostogodišnjica na 10. spomenu oslobodjenja, Beč od Turaka. Goding 1868. obisodali su Turci sam Beč to bi ga bili i osvojili, da je jin niko u pravi dan došao pomoći. Po moćnu vojsku preduvredio je poljski kralj *Ivan Sobieski*. Turci bijaju hamoton potučeni i Bič oslobodjen. Ovaj po cijelo, kršćanstvo veliki i velovačni dogadjaj nije htjelo današnjo gradište zastupstvo bečko praslavlje, kako bi bilo dostojno. Jedno je, što bi bili morali slaviti poljskoga kralja, koji je bio Slaven a ne Niemac, a drugo na silu će današnjoj vlasti pokazati, da je bečko pučanstvo nezadovoljno, jer je nestalo ustavovjernog ministarstva. Vecina bečkoga pučanstva sasvim je drugo mislio. Istoča dneva dogradila se slijepa bečka vještinica, koju je stojala do 12 milijunah forinti, to prodana gradskoj porabi.

Tihi sjajniji slavila se jo dvesto-godišnjica u poljskom Krakovu, gdje su se Poljaci na vele svđani nadini sličili poljskoga kralja *Ivana Sobieski* i njegovim junakstvima.

Iz Madjarske nomaču što dobrá javiti. Poslije tisza-česlarškoga procesa, gdje su bili obučeni Židovi proglašeni nerkrivimi, da su kršćansku djevojku *Éster* ubili, svaki dan pojavljaju se tamno izgredi, koji su najviše bili naporni proti Židovima. U njihovim južnim županijama, što graniče s Hrvatskom, dogadjaju se su se nečuvane stvari. Návaljuju se je na židove, paliči i robile njihove kuće, u njekojče se Židovo i ubilo. U onih mjestima proglašen je bio preki sud (Standrecht). Ovih poslednjih dana nje već nista slaboga čuti nego sada se vode kaznene iztrage proti zločincima,

Dolazimo u našoj braći u Hrvatskoj. I tamo se je toga mnogo dogodilo, što je svratilo pozornost čitave Europe na Hrvatsku. Mnogi narodi, koji su dosada možda samo po imenu poznavali Hrvate, počeli su se uzimati za taj narod i njegove odnosne. U stranom svijetu poznaju se nješto Ugarsku, kojoj je politički pripojena i trojedna kraljevinu Hrvatsku, Slavoniju i Dalmaciju. Ova posljednja spada pod Cislajtaniju ili pod Beč. Sad, svet uvidjava, da Ugarska nije ovoga puta više eneržije nego li mnogo godinah natrag. Ona je izjavila, da neće već podupirati hrvatske vlade, koja bi tripti takova povrijeđena. Madjari, koji su iz početka jeko strabili Hrvatima, sad jin na punu usta obećuju, da će ugarski sabor tu stvar odlučiti po želji Hrvata. Hrvati naproti tvrde, da njoj vlastiti ugarski sabor tumočiti zakon stvoren od dvih stranaka te da to

svoj jezik u celi javni život. To jin je za rukom poslo, jer u Ugarskoj državni je jezik madjarski, taj se rablja kod svih oblasti bilo političkih, bilo sudbinih. Nebijše jin to došta nego lagano počeli širiti svoju madjarstinu i po Hrvatskoj, premda jin to po zadnjou nije dozvoljeno. Godine 1868. uđenja je izdvojeno Ugarske i Hrvatske nagodbe, po kojih je hrvatski jezik službeni jezik no samo kod samostalnih hrvatskih oblasti nego i kod svih zajedničkih, kao što su finansijske, potne, telegrafski, železnički, cravne sume i.t.d. Nego već od dulje vremena. Madjari uvađaju u zajedničko uređe svoj madjarski jezik te nju mogao ni dobiti službu onaj, koji nije znau ili nije htio naučiti madjarski. U zadnje vremene narođio je zahtjuški finančijski ravnatelj David, koji je bio iz Ugarske poslan u Hrvatsku, da se na svih finansijskim uredih izvesi tabliće (čimori) sa napisom no samo hrvatskim nego i madjarskim. Ovaj protuzakoniti postupak ogordio je hrvatski narod. U Zagrobu skinulo je samo pučanstvo takvog grbova sa madjarskim napisima. Tako je isto učinilo i više drugih gradova u Hrvatskoj. To je uzbudilo Madjare, koji mišljeli, da je takvim postupkom povredjeno ugarsko državno pravo, jer da se kolač proti takvim nezakonitostima — kako jih Hrvati nazivaju — imatražiti i iskrati zakonodavnim putem, Hrvatski ban grof *Pezlavović* i drugi madjarski ministri otisli u Beč, da tam u austrijskom vjeudu odluče, što se ima učiniti. Madjarski ministri zaključili su, da se slobodni grbovi natrag uvezu na svoja mjesto, a onda da se dalje razpravljati stvar. Zaključilo se, da se grbovi za madjarskim i hrvatskim napisi uvezu, Hrvatski ban se jo na svoj oči začinjalio el mu povjerenja uprava, dok nebudo drugoga bana i ujedno mu naloženo u prvičnju tučnom pismu, da izvrši zaključku ministarsko konferenciju. Vrativ se u Zagreb mislio jo *Pezlavović*, da ustanovnim putom nemože natrag izvesti protuzakonito napisne zamoli *Njegovo Veličanstvo*, da ga digne sa hrvatske časti, što se jo i sbitio. Na predlog madjarskoga ministra-predsjednika *Tisza* bude u Hrvatsku poslan o. k. komesar u osobi zapovjedajućoga generala *Baruna Rumbora*, da užpostavi potomečeni rod u Hrvatskoj.

Tim jo zavladalo u Hrvatskoj obučeno stanje i zaučavljena konstitucija. U Hrvatsku odposlano je nekoliko regimonta vojske, da u potrebi učinju mir i rod. Na više mjestih dignuo se narod to pobijao svakovistvene grbove mješec, da je predan u madjarske ruke. Tražio je, da mu se predaju madjarske zastave, da ih razdere, jer se je bio razprostranio med narodom glos, da će se svuda izvesti madjarske zastave. Ovi pučki izgredi nisu svagdje dobro prošli, jer je vojska morala na njihovih mjestih putati med narod, da učini rod. Madjarski napisi bijahu povodom, da je nekoliko hrvatskih seljaka platilo svojom krvlju svoju ogorčenost. Hrvatsko Bogu, da se je zomlja umirila te danas vlasta, po cijeloj Hrvatskoj mir i red to se čeka, kako će se stvar rešiti u ugarskom i hrvatskom saboru. Narodna stranka pokazala je ovoga puta više eneržije nego li mnogo godinah natrag. Ona je izjavila, da neće već podupirati hrvatske vlade, koja bi tripti takova povrijeđena. Madjari, koji su iz početka jeko strabili Hrvatima, sad jin na punu usta obećuju, da će ugarski sabor tu stvar odlučiti po želji Hrvata. Hrvati naproti tvrde, da njoj vlastiti ugarski sabor tumočiti zakon stvoren od dvih stranaka te da to

pitanje mogu rešiti samo regnikevne deputacije. Veliko bijaće pitanje, žaliće ono 34 hrvatskih zastupnika u ugarsko-hrvatskom saboru u Budimpeštu. Hrvatsko-ugarski sabor, otvoren je dne 27. proslova mjeseca, u Budimpešti, hrvatski zastupnici nisu bili prisutni. Doslo je, dođešu tamo većinu hrvatskih zastupnika, koji se dogovaraju kako se imaju vladati. Madjarski ministar-predsjednik obavejuje Hrvatom, da će se sve po njihovoj želji dogoditi, da je to i krajevi želja. U sledecem broju javiti ćemo nešto čitateljem daljnji razvite ova po Hrvatsku velevaraju stvari. Imamo još pripomehuti, da je predsjednik hrvatskoga sabora g. *Nikola Krestić* izjavio, da on neide u Budimpeštu, dok se neupozname opet ustavni odnosa u Hrvatskoj.

Prošlog mjeseca došao je *Bismarck* u *Gastein*, da u tamobojnju kuhinja potraži lička svojoj bolesti. Na putu u Solinogradu sastao se jo sa ministrom izvanjskih posalata grofom *Kalnoky-jem*. Mnogi vide u tom dogadjaju jamstvo mira za Evropu, dođim drugi sudio, da nije nikakv odvodenje, kad se takovi ljudi sastaju. Mi vjerujemo, kad bi od to dvojicu zavisio evropski mir, da bi se taj valjda i uzdržao, nu sila dogadjajih noptita pojedinice, kojim će putom udariti.

Srbski kralj putuje po Evropi. Ovih posljednjih dana u Homburgu, Za njegova odsuća iz Srbije dobila je ta mlada kraljovina drugo lice. U obuci izborih za nadoručnu skupštinsku propala je sjajno vladina stranka a pobijedila tako zvana radikalna. Noizbježnja je promjena vlaste. Još se nezna, dali će nova vlast težiti, narušiti ili na iztok, mi s naše strane želimo toj kraljevini najbolju sreću.

U knoževini Bugarskoj nastala opet ustavna doba. Odnosaji su prisilili kneza, da opet sazove narodnu skupštinu, koja će imati stvoriti novi ustav. Između liberalaca i konservativaca nastala je sloga. Župadna Europa se boji video, kako tamo Ruska uživa veliki ogled.

Iz Rusije ništa novoga, nočuju se više o hrvatskih pravratih. Čar i carica ruska nalaze se već dulje vremena na dvoru daničkoga kraljju Kopnengenu. Carica ruska je hči današnjega kralja. Mnogo se govori, što je prvi englezki ministar *Gladstone* pohodio u ovo zadnje vreme dansi dvor i tim i ruskoga cara.

Iz Italije i Francuzko ništa osobita, drugiput ćemo se na nje više osvrnuti.

Jurina i Fr'anina.

Ju. Ča bi ređ, da su ti konšiljeri po-reški tako brzo s dijetum štini?

Fr. Nuka preka njim je Bla, ašsu puno posla, kega su Imell, ha su fugu

va par dan afuticali.

Ju. Ma baš sfuticali. San čul, da kod pro-radu, koliko čemo k letu plaćat, ni nijedan ni besedi rekao, leg da su se mulinsti potrdili, da vlast jo junta pro-štala. To da ni jednu uru duralo i da vlast jo sve pravo bilo.

Fr. Al neće bit nam pravo, ki ćemo morat plaćat. Škoda, da ni naš ki tamo bil, bi jut bil ku povelen. Tere se puna nas za komunski proračun za jedno leto po dva dana potezemo, zđo bismo rádi znati kako i ča se špenduje, a oni za proračun cete provincije nisu ni jednu uru rabili.

Ju. Mu ča ti se paru, čemu je to svoje?

Fr. Viš to ti je ovako: Talijane nebole glava pješča li više ali manje, ačo čes se i sandrat, a njima je samo,

kako bi z nas ščavli. Talijane storili, zato li i s juntum va sejenu tikvu pušu.

Ju. Aaaa... i pak ča jili Istrani zato tamo pošliju.

Fr. Da bi tako ně, zato se i Talijani toliko vrte i mešaju, kad zbiramo deputate.

Ju. Spamećuješ se Jure da su istarski ja-renjaci vavek kričali, da ne 'te popliva deputate lego civilnih ljudi kakovi su i oni.

Ju. A kako se nešin tega spamećeval, ter je tegu saki broj strine 'Istrije' pun bil.

Ju. Tako vidis; dokle smo ojnj va dletu poplali slati ni ojnj pravo bilo; seda ojnj poslali nekoliko civilist pač njima nisu va Poreče dali govorit, lego su na njih naskočili kako i lači breki, kričali su za njimi kako i placarice a najzad su moralii naši domači počes zač njih se je tamio grči plakla.

Ju. Ja sam ti nebore već nejde doli, da je Talijanu sejeno pop i fratrat mirzak i bel pred ođmi samop akc je čovek našega zujka. Da njim mi poslajemo rujam fratrat al ježištvati, pak da su to Talijani, blid vidi kako bi se va dlete s njimi bratili i kumili!

Ju. A, po ten razumu nědomi mi i temi ljudi nikad na kraj priti!

Ju. A! A po more turako čemo. Te se zeljora šarenici pripotim te, samo njina valja kada ter kada malo repa pratiš; da nobudi Imell dalsjega nješo ona istarska koza ka se pripravlja na skok va more i ki zna kamo valje;

Ju. Ča je temu tako?

Ju. Ma jušto tako!

Ju. Bončera Frane, kamo tako rano?

Fr. Za nosom trubilo, da si se već i ti požarejobji, da se tako spakuješ, kako da si od s Talijana tankega pojli.

Ju. A jumane, časam tō toliko danas ubol?

Fr. Ako disi manje si baš zajik, da te je tako mat navudila, da već jutro po-zdravljaj ljudi s vojen bončerom?

Ju. Ter nisan zlo mleđa, da ćeš no; kada je to nekakva užancu, pak i gospoda tak govor. Al nejadi se ne dunke:

dobro jutro ti Bog daj!

Fr. Bog daj sakoj jutro. — Deš da gospoda tako govor. Pusti li gospodu, osobito onu, ka ni našega zajika, na stran. Ni mi ga sve dobro, ča od gospode pride. Pak gospoda talijanska nebi ti rekla jutro honaša. Viš, kako se amešan čini. Ja mislim, da ni trobe lepših pozdravi, nego jih mi naihod od starine imamo; jednomu hvalejus Isus i Marija, dobro jutro, dobar dan, dobar večer, lahač noć, zdravo, na zdravlje, dobru srđu Bog daj, Bog pomož i tako daješi treba se skrit pred talijanskim hrvajorni, bončerom, šalute, bončepito, bonipro, kontinkanibijo; i da ti ja znam ka-kovali - kumplicanti - još.

To je sve roba tuga, a stujum 'tobum ti' njega lepo pokriva se. To je talijansko, pak neka vlastim. Zad kada na priliku naš čovek u Istri pozdravi Talijana gospodina sa 'ubunjorno' Šinjor gospodin, a više nezna ni besede talijanske napreda, zad tafti gospodin neodvrati našem čoveku dobro jutro gospodin Šinjor? Zad oni, kada talijanski govor, nemešči-hrvatskih bješih, a zđa da mi baš trebam njihesh, kada svojih na obliči šinjor? Tega nedjelju drugi narodi po svete, ki su i řegaviji od niza.

Ja san jur svoje dñi, piš rjamenta, dosta svetih čul i videš, al nisam nigdär čul, da drugi narodi tugi zajlik na svoj mesbu, već svaki svojem govor, kako mu ga 's' Bog dal; pak je i pravo. Talijani u Istroj bi nam oteli zatid Šv. zajlik da naši našega Šv. Žikora, pak sve ča 'smo' mogli od njih redit, su i ūbunjorni i bona-šer, a pak kada 'n' i tegu više, smr-nimo njim i to ča, da nams'e pametni ljudi nasmjeju, da nismo svoga zajika.

Ju. Tako zdrav Frane, ti mi znaš vavek lepših povedat, postena ti viral. Nerezameri za sad, pogledat ču se, te na-

i zabavio literarnim djeli neumreloga ruskog romanopisača Turgeneva radio se u Oraju (Rusiji) dne 9. studenoga 1818. Napiskao je isti romanah i pripovjedkach (eve iz ruskoga života) koje su danas prevedeni u sve evropske jezike i koje su mu priznale nevjernu slavu.

U zavodu Collegium Urbanum de propaganda fidei u Rimu na palazi se ove godine 1883., u svemu 120 pionomach, koji se dijele na razne obrede: 11 Armečanah, 9 Sirijacah, 5 Siro-Maronitah, 9 Kaldejskim, Ostali pripadaju latinskomu obradu. Grči imaju jedan jedincat zavod, u društvu sa slijednjim: Rutechi, stoje pak pod upravljanjem konfederacije propagandu. Ile i polaze učilište u propagandi. Sto se tice parodnosti, slijedeće je spomenuti 1 jedino katol. crkvu dopustiti. Tu se nalaze 2 crkce iz centralne Afrike; 1 crkca iz Amerike; 4 Kinez; King Josip iz Sangaia; 4 Indijanno, Röhrig iz Kolonija na Geylonu; 22 crkve; 11 Niemackih; 6 Albanezak; 1 Magyar (obrađenik); 5 Slaven; 1 Georgijanac, Antunov Mihail iz Gore; 1 Šved; 1 Danac; 10 Grč; 2 Perzijanca; 4 Francuze. Ostali su iz Amerike (sjeverne) Australije, Engleske užje, Male Azije, Mesopotamije, Armenije ostaviti ljetos propagandu, jer je papa Leo XIII. dne 1. ožujka bravecom posebnim kolegij za Armečne utemeljio i ravnateljstvo istoga armenskomu kardinalu Hasenu povjero.

Hrvatski i madjarski jezik. U svih zemljama kruži sv. Stjepana. Ima 82.722 Madjarah, koji uz madjarski jezik govore još hrvatski, a tomu usuprotima u istih zemljah samo 73.846 Hrvata i Srba, koji uz svoj materinski znaju još i madjarski tobože državni jezik.

Vidi knjigu: "Ergebnisse der Landes der ungarischen Krone in Anfang des Jahres 1881 vorliegenden Volkszählung, verfasst und herausgegeben, durch den königl. ungarischen statistischen Landes-Bureau I. Band. Ungarsch und deutsch. Budapest 1882." na strani 655 i 704. Madjari imaju daleko mnogo više, koji hrvatski govore, nego li Hrvati i Srbi, koji madjarski govore, a to je jasan dokaz, da je hrvatski potrebaniji i — kako bi Němcak reko, — kulturniji jezik, nego li madjarski.

Kako bl. tok bilo, da su Midjari i Hrvati ravnoopravni, te da se hrvatski i srbski dječci u Ugarskoj nemaju na silo madjarski učiti.

Listnica.

Molimo sve mnogobrojne dopisnike, da nas izprisiju, što nemogemo već u ovom broju dobiti njihovih dopisnih.

One predplatnici, koji nedobivaju točno i u pravo vremje našeg lista, molimo da se ne poštuju na dobitnih poštah jer mi njim ne možemo pomoci.

Mi pišemo, i jačimo na ravnateljstvo poštala, kave da i neinari za naše molje; ili možda ugmar za opomene niko poštarski dnevničić? Mi smo si svestni, da svakomu točno i redovito list odprinjamamo, to da ne može biti netko drugo mjesto nego na poštah.

Urođen.

Slavno Uredništvo »Naša Sloga« u Trstu.

Radi nepripravnosti molim to slavno uredništvo da izvoli u slijedećem broju uvrstiti slijedeći:

Izpravak.*

Kojim, nize podpisani nazivlje stražnjicom i krivom uvrstbu u vašem dnevnom listu u 1. tek. m. B. 17 odnosno se na glos, koji se je raznio po Krku, da je on nošu 20. Julija t. g. Šukša.

U Krku, 4. septembra 1883.

Sa počitanjem,

Wurbrand,
c. k. kotarski sudbeni privat.

Oglas.

Bratovčina hrvatskih ljudi u Istri imati će dje 8. listopada popodne svoju redovitu godišnju skupštinu sa sledećim programom:

- 1) Izvješće tajnikovo
- 2) " blagejnikovo,
- 3) Izbor novog odbora.

* "Takamo, gornji Izpravak" premda Izpravila nesto čega mi nismo mogli napisati. Upredloženo nam je našom listu stoji da je g. privat obilazio u Dr. Oberšerh-a do 20 lipnja go noći po gradu s mužikom a toga neprisko ništ i g. privat Wurbrand.

Ureda:

Odbor se nuda, da će se članovi svog sjednicu mnogobrojno odzvati.
U Kastvu dne 25. rujna 1883.

Odbor.

Javna zahvala.

Svim prijateljem i znancem, koji me se budi kojim načinom smjetiće prijedom moje prve sv. Mise, izrazujem najstolje hvalu.

U Vrbovsku drugom pojovicom septembra 1883.

M. Šrković.

Javna zahvala.*

Dne 14. o. m. pridružili se jednom ovdješnjom društvu koje je položilo na Učku. Vrbačaju se način, poplavljaju se konji izpod Vrprince, a dopadaju radinice motičenosti kod jeve težkih ozletih na glavi i na lievoj ruci.

U onom po mene toli gorkom času, stvore se oko mene kano anđeli šuravi ljudi iz one okolice to ne stajalo, tko frizkom vodom, tko krapom i ostalim potrobitim, moje muke ublažiti.

Odpodručjuv ponesto, bijali prenošen pred kuću obitelji Rumac a taj stigne i liečnik u osobi g. Dr. Štundu.

Sada, pošto sam skoro posvojio ozdravljen, satim se dužnim zahvaliti se Šte Šrdalčiću g. lečniku i svim onim koji mi budi čim u mojoj novoj pomognuće, osobito vrediti to za Ženski spolno okolino, napose za ukućane obitelji Rumac, koji se upravljaju u dobroti i brižljivosti.

Od Boga svim stotrostima plaća u od mene nezaboravna zahvala.
Na Rieci 28. augusta 1883.

Ivan Mance.

Javna zahvala!

Svim rodjakom, prijateljom i znancem, koji su hrvatskovačnog namjota. I hudevi Jelusića danas do hiljadnoga groba sproveli, ovime najdublju zahvalnost izričom.

Kastav, dne 10. septembra 1883.

Tugoljuča obitelj.

Obavjest

katalikomu kleru Hrvatske.

Naknadom hrv. knjžaro. Gavrile Grilinu, buta u Zagrebu izdaji će u studenom t. g.

Koledar za katolički kler Hrvatske 1884.

Svi i ina stališi imaju svoj koledar, pa je pravo i dobro da ga imade i na

* Stiglo prekasno za predprošli broj. Ureda.

Oglas.

Javljamo našim čitateljima i ostalomu štovanomu občinstvu, da smo pomoću Matice Hrvatske dali preštamplati iz "Naša Sloga" u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 880 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista po for. 1. Čist döblat je namjenjen "Našoj Slogi i Bratovčini hrvatskih ljudi u Istri", zato se nadamo, da ćemo raspodati u najkratko vrijeme.

"Odpravnictvo Naša Sloga".

Frosta i fina roba!

PETAR SKAREL

kreću u Sv. Matije kod Kastva preporuči P. n. občinstvu u okolicu svoga proizvoda mužke robe na metar i ušiveni.

Odjeda iz crnog trutnog skina 14 for. — njevina.

Odjeda iz štote 13-23. — "

Hlače iz madroga 1 * 50. —

Platna 100 tona 1 * 50. —

Ako odjeda nešto dobre, prima ju način bez prigovora.

Frosta i fina roba!

Tek Novacah polag Borse u Trstu

od 16—29. Septembra 1883.

Dne	Cet. duc. (čekini)	Napol.	Lire ster.	Austr. rati. o. papiru	Austr. rati. u. aronu	Austr. rati. u. mali
16	5.61	9.51	—	78.70	—	—
17	5.62	9.51%	—	78.75	—	—
18	—	—	—	—	—	—
19	5.62	9.51%	11.93	78.75	—	—
20	5.62%	9.51	—	78.75	—	—
21	—	—	—	—	—	—
22	5.62	9.51	—	78.75	—	—
23	5.61%	9.51	—	78.80	—	—
24	5.61	9.50%	11.93	78.70	—	—
25	5.62	9.51	11.94	78.70	—	—
26	5.62	9.51	—	78.70	—	—
27	—	—	—	—	—	—
28	5.70	9.51	—	78.45	78.60	99.95
29	5.69	9.51%	—	78.25	78.70	100
30	—	—	—	—	—	—

Slavija*)

uzajemno osiguravajuća banka

u Pragu.

Javna zahvala.

Ja podpisati smatram si dužnoj, javno se zahvaliti banici "Slaviji" u Pragu, koju mi je ušao požara, nastavšev dne 15. avgusta t. g. odsudjeno stanje, pokretnost i gospodarsko oruđe, kod iste osigurano posredovanjem svoga zastupnika povjerenika u Kastvu t. g. Mirku Jelusiću neodvlačno i sudjelno proglašena i ugodovou novou brzo i točno izplaćena. Zahvaljujem ujedno, najdržavljajuću svu jedom i svim onim, kol su pomogli, da se je organi pogasio i spasio, što se je moglo spasiti.

U Južnoj občini Kastav, 6. septembra 1883.

Anđelija Durić, k. b. 40/19.

Pragled tržaškoga tržišta

dan 30. Septembra 1883.

od	do
nr. i dat.	nr. i dat.
Vesak prim. i ugarski za 100 k.	—
Kafe Putorika	90 115
S. Domingo	58 77
Rio polog vrati	40 62
Cukar uštrinski	31 75
Čvjetni trave buhače (Gr. - santome)	29 34
Tamjan sploh	24 50
Naranče, skrpelje	5 10
Karube puleške	100 k.
Ivančić lavantinske	4 11
Smokve Kalemata	14 16
Ljumini, skrpelje	10 50
Bademiliči i mandule	100 k.
dalmatinske	12 18
Lešnjač	38 57
Sjive bosanske i srpske	26 50
Kranjake i hrvatske	18 30
Pfenicija ruskog	10 14
ugatka	10 50
Kukuruz (turkijski) ruski	7 10
ugarski	7 10
Ruz	7 50
Jočan	7 10
Zob ugarska	7 10
arbanska	7 10
Pašulj (sokol), polaznici robe	10 50
Bob	12 15
Grafal (bij)	12 15
Leđa	18 25
Orli talijanski	17 75
Engleski (klajšak)	18 25
Vuria bosanska	100 120
morcejka	118 124
orbanska	115 124
latarska	48 50
Dalm. Koruljevi juševci	41 45
starjarska	10 20
Greda	11 40
bukovice	16 20
Ulije Italij. nježne vrati za 100 k.	40 45
nježne vrati	80 85
srednje vrati	48 55
dalmatinsko	48 55
latarsko	89 93
Kameni ulje i berlache	11 14
u kaštaku	12 15
Kože strojene naške	150 175
ručne volovje naške	47 55
dalini, ist. i bos.	80 106
Janjed, naške za 100 kom.	89 100
čelmitineke	20 25
kojo	56 60
vunene stanice za 1 k.	50 60
zeče za 100 kom.	34 38
Bukalde 1. batil.	18 25
Vitriol modri	26 30
Muslo	70 100
Boj dalmatinski i naški	47 50
Salo	77 80
Blanlina	72 75
Raklja stoljtar 100 litara	22 24
Galvizi latarski	za 100 k.
Ruj naški	8 10
dalmatinski	8 10
crnogradski	11 23
Mokline	4 80
Krupica (emolin)	4 78
Lidice od Javorke	12 18
Vinaka, strugotine (Gripula)	40 50
sploš	50 60
Med dalmat. i risci	28 34
hrtavski	11 11
Luštar (jabluds od Javorke)	11 11
Pakal batil. od 100 k.	11 11
Cunje (strace)	2 18
Katran, dalmat.	14 14

Tisk pod vodstvom F. HUAŁA.